

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4180/2019
16.01.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Бисерке Живановић, Божицара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд, чији је пуномоћник Љиљана Попадић адвокат из ... и АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1725/19 од 04.07.2019. године, у седници већа одржаној 16.01.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1725/19 од 04.07.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1725/19 од 04.07.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 126/17 од 12.02.2019. године, у другом, трећем и петом ставу изреке тако што се:

Обавезују тужени АД „Железнице Србије“ Београд и АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд да тужиоцу, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, солидарно исплате накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од фебруара 2014. године до закључно са августом 2015. године следеће износе:

- за фебруар 2014. године износ од 12.714,66 динара са законском затезном каматом почев од 15.03.2014. године па до исплате
- за март 2014. године износ од 15.275,72 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2014. године па до исплате;
- за април 2014. године износ од 14.237,11 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2014. године па до исплате;
- за мај 2014. године износ од 13.263,50 динара са законском затезном каматом почев од 14.06.2014. године па до исплате;
- за јун 2014. године износ од 10.783,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2014. године па до исплате;

- за јул 2014. године износ од 9.167,68 динара са законском затезном каматом почев од 16.08.2014. године па до исплате;
- за август 2014. године износ од 13.524,43 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2014. године па до исплате;
- за септембар 2014. године износ од 14.944,19 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2014. године па до исплате;
- за октобар 2014. године износ од 14.240,09 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2014. године па до исплате;
- за новембар 2014. године износ од 15.821,92 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2014. године па до исплате;
- за децембар 2014. године износ од 14.314,90 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2015. године па до исплате;
- за јануар 2015. године износ од 16.727,65 динара са законском затезном каматом почев од 14.02.2015. године па до исплате;
- за фебруар 2015. године износ од 7.263,63 динара са законском затезном каматом почев од 14.03.2015. године па до исплате;
- за март 2015. године износ од 14.310,39 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2015. године па до исплате;
- за април 2015. године износ од 14.128,66 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2015. године па до исплате;
- за мај 2015. године износ од 15.812,45 динара са законском затезном каматом почев од 16.06.2015. године па до исплате;
- за јун 2015. године износ од 14.404,87 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2015. године па до исплате;
- за јул 2015. године износ од 7.168,01 динара са законском затезном каматом почев од 15.08.2015. године па до исплате;
- за август 2015. године износ од 15.811,06 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2015. године па до исплате;

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд да тужиоцу на име накнаде за трошкове исхране у току рада и регреса за коришћени годишњи одмор исплати за период од септембра 2015. године до јануара 2017. године следеће износе:

- за септембар 2015. године износ од 13.101,61 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2015. године па до исплате;
- за октобар 2015. године износ од 14.704,06 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2015. године па до исплате;
- за новембар 2015. године износ од 14.970,64 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2015. године па до исплате;
- за децембар 2015. године износ од 8.541,16 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2016. године па до исплате;
- за јануар 2016. године износ од 17.851,20 динара са законском затезном каматом почев од 16.02.2016. године па до исплате;

- за фебруар 2016. године износ од 13.059,72 динара са законском затезном каматом почев од 16.03.2016. године па до исплате;
- за март 2016. године износ од 14.393,91 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2016. године па до исплате;
- за април 2016. године износ од 15.563,04 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2016. године па до исплате;
- за мај 2016. године износ од 16.486,29 динара са законском затезном каматом почев од 16.06.2016. године па до исплате;
- за јун 2016. године износ од 14.400,61 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2016. године па до исплате;
- за јул 2016. године износ од 16.105,043 динара са законском затезном каматом почев од 16.08.2016. године па до исплате;
- за август 2016. године износ од 14.986,50 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2016. године па до исплате;
- за септембар 2016. године износ од 11.235,73 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2016. године па до исплате;
- за октобар 2016. године износ од 7.205,40 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2016. године па до исплате;
- за новембар 2016. године износ од 7.118,04 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2016. године па до исплате;
- за децембар 2016. године износ од 15.320,68 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2017. године па до исплате;
- за јануар 2017. године износ од 14.547,06 динара са законском затезном каматом почев од 16.02.2017. године па до исплате;

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове целокупног поступка у укупном износу од 366.216,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог АД „Железнице Србије“ за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 126/17 од 12.02.2019. године, ставом првим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде штете за сменски рад за период од фебруара 2014. године до јуна 2014. године солидарно исплате износе наведене у том ставу изреке са припадајућом законском затезном каматом. Ставом другим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од фебруара 2014. године до закључно са августом 2015. године солидарно исплате износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспећа сваког појединачног месечног износа па до исплате. Ставом трећим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за

железнички превоз путника „Србија воз“ Београд да му на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од септембра 2015. године до закључно са јануаром 2017. године исплати износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспећа сваког појединачног месечног износа па до исплате. Ставом четвртим изреке је одбијен као неоснован предлог тужиоца за прекид поступка, а ставом петим изреке су обавезани тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 84.480,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 1725/19 од 04.07.2019. године, одбио као неосноване жалбе тужиоца и туженог АД „Железнице Србије“ Београд и потврдио првостепену пресуду у ставу 1. у односу на тог туженог и у ставовима 2, 3. и 5. изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде, у делу којим је потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, трећем и петом изреке првострепене пресуде о одбијању тужбеног захтева, ревизију је благовремено преко пуномоћника изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања актуелне судске праксе судова у Републици Србији.

Тужени АД „Железнице Србије“ је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку (ЗПП), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, имајући у виду различиту судску праксу у истим чињенично-правним споровима (уз ревизију су приложене пресуде апелационих судова у којима је на другачији начин одлучено о истоветним тужбеним захтевима других тужилаца), потребно је дозволити одлучивање о посебној ревизији тужиоца.

Из тог разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ до 01.09.2015. године а од тог дана је, на основу анекса уговора о раду од 28.08.2015. године, засновао радни однос код туженог АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд. У обрачунским листама тужених нема доказа да су тужиоцу обрачунаване и исплаћиване накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Тужени нису донели посебне одлуке о висини трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Анекс Колективног уговора туженог из 2006. године и сада важећи Колективни уговор закључен 24.03.2015. године не садрже конкретну регулативу којом се утврђује висина ових накнада. Њихова висина је зато утврђивана на основу

параметара из раније важећег Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ из 1995. године са анексом из 2000. године.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев у делу којим је тражена исплата трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По налажењу судова, накнада ових трошкова укључена је у вредност једног радног сата, односно основну зараду тужиоца, а чињеница да њихова висина није номинално изражена не значи да је тужени то право ускратио тужиоцу јер је слободном вољом учесника колективног преговарања уговорено да ови трошкови чине саставни део основне зараде. Осим тога, по схватању нижестепених судова, износ спорних трошкова није могао бити утврђиван на основу колективног уговора којим је последњи пут била уговорена њихова висина, јер исти није био на снази у спорном периоду на који се односи тужиочево потраживање.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је материјално право погрешно примењено у погледу одлуке о солидарној обавези тужених да исплате тужиоцу трошкове исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду фебруар 2014. године - август 2015. године и обавези туженог АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, да ове трошкове самостално исплати тужиоцу за период септембар 2015. године - јануар 2017. године.

Право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом предвиђена је Законом о раду. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6) који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Службени гласник Републике Србије“, број 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора тако што је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. тог анекса измењен је члан 61. Колективног уговора и одређена вредност радног сата за обрачун и исплату зараде за јануар - јун 2006. године у износу од 53,50 динара и за период јул - децембар 2006. године у износу од 56,00 динара. Одредбом члана 5. став 6. анекса Колективног уговора прописано је да је у вредност једног радног часа укључена и вредност трошкова исхране у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један час. Из оваквог одређења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Послодавцима је почев од 01.01.2006. године остављена могућност да својим актима утврде висину трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као права по основу рада признатих законом. Висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени нису доставили одлуке о висини ових накнада, па се основано може закључити да такве одлуке нису ни донели, али то не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. При том се не може прихватити да су тужиоцу ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, јер се тужени нису изјаснили о

њиховој висини, нити су износе ових накнада номинално исказали у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. С`тога се може закључити да је тужени, у погледу исплате спорних накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. С`обзиром да анекс колективног уговора не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тих накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег колективног уговора. Тужилац је у овом случају поставио тужбени захтев у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом тих параметара, због чега је такав тужбени захтев основан.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке .

Применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. ЗПП тужиоцу су досуђени трошкови целокупног поступка у укупном износу од 366.216,00 динара. У овај износ урачунати су трошкови за састав тужбе у износу од 6.000,00 динара и три образложена поднеска од по 9.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара и четири одложена рочишта од по 6.000,00 динара, вештачење у износу од 5.000,00 динара, судску таксу на тужбу у износу од 17.100,00 динара и судске таксе на првостепену, другостепену пресуду и ревизију, као и одлуку по ревизији. Стога је Врховни касациони суд одлучио као у трећем ставу изреке.

Трошкови туженог АД „Железнице Србије“ за одговор на ревизију, по оцени Врховног касационог суда, нису били нужни за вођење ове парнице, због чега је овај захтев одбијен као неоснован на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 154. ЗПП, па је одлучено као у четвртом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић